

József Attiláé :

*Óh kerek világ kerek asztala,
Éhesen ültem én melletted mindig.
Terülj most nekem, kezemből behintí
szürkeséged rózsák zuhataga.*

*Terülj most nékem. Ült-e valaha
eléid bosszús istent rendelő vendég?
És könyökölt-e így? Tudod-e nemrég
szívem vérfojtós abroszod vala.*

*És teritettem rajta mindeneknek,
jaló farkasnak, öklendő ölebeknek
s most itt révedek rajtad éhesen.*

*Mondd, megdicsérenél-e, ha szólni tudnál?
Vagy lábaiddal tőlem messze futnál,
hogy ne boruljak asztalomra sem?*

KOSZTOLÁNYI DEZSŐNÉ

EGY ESTE JÓZSEF ATTILÁVAL

Mindössze egy vacsorára emlékszem élénken.

A nagyebédlőben, hosszú asztalnál ültünk, a hollandi csillár valamennyi lámpája élesen világított. Halászlé és túróscsusza volt a vacsora. Ez 1933 telén volt. József Attila Judittal együtt jött el hozzánk. Igen élénk volt. Talán a magyaros vacsora, meg a hall népies bútorai terelték a szót az egyre terjedő regionális irodalmi mozgalomra. Arról beszéltek, hogy ennek a túltengése beszűkíti, megsűrkíti, elszegényíti irodalmunkat.

Majd régi magyar nyelvmélekek kerültek szóba, egy teljes etimológiai szótár szükségességéről, hiányáról, a finn-magyar rokonságról beszéltek. Finn szavakat mondogattak, olyanokat, melyek egy töről szakadtak magyar szavakkal. Attila elkezdte mondani a Kalevala sorait, Vikár Béla pompás fordításában. Kezdetben felváltva mondogatták férjemmel, de Attila annyira belemelegedett, hogy minduntalan férjem szavába vágott, ő akarta mondani. Férjem mosolyogva hagyta vendégét, hadd mondja kedvére. Az sehogyse tudta abbahagyni. Fel-fel ugrált a vacsora mellől, a székek mögött, az asztal mentén föl s alá járkált, lelkesülten. Mintha vizsgázni akarna, jól vizsgázni — Kosztolányi »tanár« jelenlétében, vagy mintha ő maga volna »a tanár« s mindenről megfélekedve, tanítványainak magyarázna.

Én tudtam, hogy Attila lélekelemző kezelésben van. Jól ismertem az idegbetegségek különböző mechanizmusait és ezt a túlélénkséget, ezt a — beszédnek abbahagyni nem tudását — tünetnek éreztem.

Kétségtelen azonban, hogy ő jól érezte magát hypomániás állapotában. Sokáig volt ott, elmenőben megsímogatta a vállam, »Rendes ember vagy« — mondta. Bevallom, kicsit elmosolyodtam ezen a nőket szokatlanul illető dicséreten. Háziasszonyi mivoltom elismerésének éreztem.

Ezekután férjem betegsége rosszabbra fordult, egyre rosszabbra s én — ha talán járt is még nálunk, vagy férjemet látogatta a kórházban — már senkire és semmire nem tudtam figyelni, sem emlékezni.

Megemlítem még, amit már egyébként megírtam, hogy férjem, amikor megtudta, hogy József Attila nem részesült Baumgarten díjban, sírva fakadt. Szerette, becsülte és sajnálta, őt.